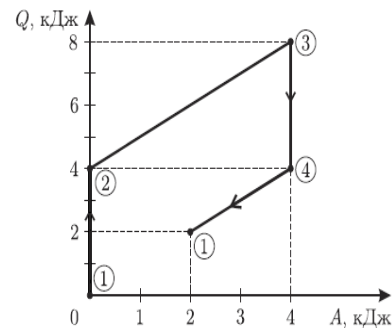
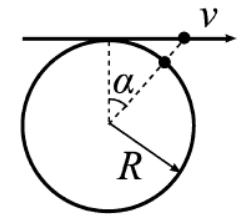
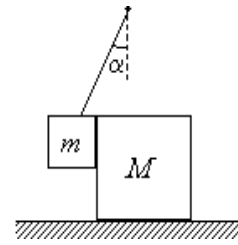

III этап Всеукраинской ученической олимпиады по физике
2009/2010 учебного года
Харьковская область
10 класс

(каждая задача – 5 баллов)

- Кубик массы M стоит на горизонтальной поверхности. Его касается кубик массы m , висящий на невесомой нерастяжимой нити. Нить составляет угол α с вертикалью. В начальный момент кубики неподвижны. Определите ускорения кубиков в начальный момент. Трением пренебречь. Считайте, что кубики не поворачиваются вокруг своей оси. Ускорение свободного падения равно g .
- Две тонкие плоско-выпуклые линзы имеют в воздухе фокусное расстояние F . Линзы располагают на некотором расстоянии друг от друга (см. рис.) и заполняют пространство между ними веществом с коэффициентом преломления n . Каково расстояние между линзами, если известно, что параллельный пучок света, пройдя через такую оптическую систему, остается параллельным? Использовать для малых значений угла следующую приближенную формулу $tg\alpha \approx \sin\alpha$.
- Две дороги – прямая и кольцевая радиуса R – имеют одну общую точку. В точке их касания стоят два автомобиля. Один из них начинает двигаться по прямой дороге равномерно со скоростью v . Другой автомобиль движется по кольцевой дороге так, чтобы все время находился на отрезке, соединяющем первый автомобиль с центром кольцевой дороги. Определите величину ускорения второго автомобиля в тот момент, когда он прошел по кольцевой дороге дугу величины α . Использовать для малых значений угла следующую приближенную формулу $\sin\alpha \approx \alpha$.

- На рисунке изображен график циклического равновесного процесса, проводимого над одним молем идеального одноатомного газа. По горизонтали отложена работа, совершенная газом с момента начала процесса, по вертикали – количество теплоты, полученное газом. Изобразите график процесса в (pV) – координатах и определите КПД данного цикла.
- Плоский диск радиуса R из диэлектрического материала равномерно заряжен зарядом Q . К середине диска прикреплена заземленная металлическая сфера радиусом $r \ll R$, так что она касается диска. Найдите электростатическую силу, с которой диск действует на сферу.

III этап Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики
2009/2010 навчального року
Харківська область
10 клас

(кожна задача – 5 балів)

- Кубик масою M стоїть на горизонтальній поверхні. Його торкається кубик масою m , який висить на невагомій нерозтягній нитці. Нитка утворює з вертикаллю кут α . У початковий момент кубики нерухомі. Знайдіть прискорення кубиків у початковий момент. Тертям знехтувати. Вважайте, що кубики не повертаються навколо своєї вісі. Прискорення вільного падіння дорівнює g .
- Дві тонкі плоско-опуклі лінзи мають в повітрі фокусну відстань F . Лінзи розташовують на певній відстані одна від одної (див. рис.) та заповнюють простір між ними речовиною з коефіцієнтом заломлення n . Яка відстань між лінзами, якщо відомо, що паралельний пучок світла, який проходить крізь цю оптичну систему, залишається паралельним? Для малих значень кута використати наступну наближену формулу $tg\alpha \approx \sin\alpha$.
- Дві дороги – пряма й кільцева радіуса R – мають одну спільну точку. В точці їхнього дотику стоять два автомобіля. Один з них починає рухатися по прямій дорозі рівномірно зі швидкістю v . Інший автомобіль рухається по кільцевій дорозі таким чином, що весь час знаходиться на відрізку, який поєднує перший автомобіль з центром кільцевої дороги. Знайдіть величину прискорення другого автомобіля в той момент, коли він пройшов по кільцевій дорозі дугу величини α . Для малих значень кута використати наступну наближену формулу $\sin\alpha \approx \alpha$.

- На рисунку зображено графік циклічного рівноважного процесу, який проводиться над одним молем ідеального одноатомного газу. По горизонталі відкладена робота, яка виконується газом з моменту початку процесу, по вертикалі – кількість тепла, отриманого газом. Побудуйте графік цього процесу в (pV) – координатах та знайдіть ККД даного циклу.
- Плоский диск радіуса R з діелектричного матеріалу рівномірно заряджений зарядом Q . До середини диска прикріплена заземлена металічна сфера радіуса $r \ll R$ так, що вона торкається диска. Знайдіть електростатичну силу, з якою диск діє на сферу.